

Јавни позив за учешће у јавној расправи

Министарство финансија позива све грађане, као и стручну јавност да се упознају са текстом Нацрта закона о осигурању депозита и дају своје коментаре.

Саставни део овог јавног позива је Програм јавне расправе са текстом Нацрта закона о осигурању депозита.

На основу члана 41. став 3. Пословника Владе („Службени гласник РС”, бр. 61/06 – пречишћени текст, 69/08, 88/09, 33/10, 69/10, 20/11, 37/11, 30/13 и 76/14), на предлог Министарства финансија,

Одбор за привреду и финансије одређује

ПРОГРАМ ЈАВНЕ РАСПРАВЕ
О НАЦРТУ ЗАКОНА О ОСИГУРАЊУ ДЕПОЗИТА

1. У поступку припреме Нацрта закона о осигурању депозита, Министарство финансија спроводи јавну расправу о Нацрту закона о осигурању депозита (у даљем тексту: Нацрт закона), који је саставни део овог програма.

2. Јавна расправа о Нацрту закона спроводи се у периоду од 26. децембра 2014. године до 14. јануара 2015. године.

3. Нацрт закона сачинила је Радна група коју су чинили представници и то: Министарства финансија, Агенције за осигурање депозита, Народне банке Србије, као и запослени и консултанци ангажовани од стране Међународног монетарног фонда.

4. Текст Нацрт закона биће постављен на сајту Министарства финансија www.mfin.gov.rs. и на порталу е-управе.

5. Примедбе, предлози и сугестије достављају се Министарству финансија, Београд, Кнеза Милоша 20, са напоменом: „За јавну расправу о Нацрту закона о осигурању депозита” или електронским путем на е-mail адресе: milena.kovacevic@mfin.gov.rs и olivera.zdravkovic@mfin.gov.rs.

6. По окончању поступка јавне расправе Министарство финансија ће анализирати све примедбе, предлоге и сугестије учесника у јавној расправи и сачинити извештај о спроведеној јавној расправи.

7. Овај програм, ради реализације, доставити Министарству финансија које ће јавни позив за учешће у јавној расправи са овим програмом објавити на својој интернет страници и на порталу е-управе.

05 Број: 011-16641/2014

У Београду, 25. децембра 2014. године

ОДБОР ЗА ПРИВРЕДУ И ФИНАНСИЈЕ

ПРЕДСЕДНИКА ОДБОРА

др Душан Вујовић

4100114.101/1

НАЦРТ ЗАКОНА О ОСИГУРАЊУ ДЕПОЗИТА

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређује се обавезно осигурање депозита физичких лица, предузетника, микро, малих и средњих правних лица код банака, ради заштите депозита тих лица у случају стечаја или ликвидације банке и очувања стабилности финансијског система.

Члан 2.

Поједини појмови, у смислу овог закона, имају следећа значења:

1) *Агенција* је Агенција за осигурање депозита основана законом којим се уређује Агенција за осигурање депозита;

2) *банка* има значење утврђено у закону којим се уређују банке;

3) *депозит* је динарско или девизно новчано потраживање према банци које произлази из новчаног депозита, улога на штедњу, банкарског текућег рачуна или другог новчаног рачуна, као и било које друге привремене ситуације која настаје услед обављања редовних банкарских послова, а на основу ког настаје законска или уговорна обавеза банке на повраћај средстава;

4) *фонд за осигурање депозита* је посебан фонд који се образује у складу са овим законом ради обезбеђења средстава за осигурање депозита и исплате осигураних износа и других повезаних трошкова;

5) *предузетник, микро, мало и средње правно лице* имају значење утврђено у закону којим се уређује рачуноводство;

6) *осигурани депозит* је депозит физичког лица, предузетника, микро, малог и средњег правног лица, који осигурава Агенција, а који не обухвата депозите:

(1) правних или физичких лица повезаних с банком, у смислу закона којим се уређују банке,

(2) који гласе на шифру или на доносиоца,

(3) настале као последица прања новца или финансирања тероризма, у складу са законом којим се уређује спречавање прања новца и финансирања тероризма,

(4) великих правних лица, у смислу закона којим се уређује рачуноводство,

(5) државних органа и организација, органа аутономне покрајине или органа јединице локалне самоуправе,

(6) инвеститора, чија су средства заштићена у складу са законом којим се уређује тржиште капитала,

(7) који представљају уговорено средство обезбеђења, ако је износ потраживања банке према депоненту које је обезбеђено овим депозитом веће од износа тог депозита,

(8) стечајних и ликвидационих маса банака;

7) *осигурани износ* је износ осигураног депозита до 50.000 евра по депоненту, који се утврђује након пребијања потраживања између депонента и банке, и то:

(1) за динарске депозите – у динарској противвредности по званичном средњем курсу који важи на дан покретања поступка стечаја, односно ликвидације над банком,

(2) за девизне депозите који нису изражени у еврима – у противвредности валуте у којој су ти депозити изражени, по курсу евра према тој валути израчунатом на основу средњег званичног курса динара према еврима и средњег званичног курса динара према тој валути, који важи на дан покретања поступка стечаја, односно ликвидације над банком.

Члан 3.

Агенција осигурава депозите физичких лица, предузетника, микро, малих и средњих правних лица у банкама.

Банка је дужна да све депозите физичких лица, предузетника, микро, малих и средњих правних лица осигура код Агенције.

Филијала домаће банке у иностранству дужна је да, на основу одлуке Народне банке Србије, депозите физичких лица, предузетника и малих и средњих правних лица осигура код Агенције у случају:

- 1) када у земљи у којој обавља делатност није осигурала депозите;
- 2) када је у земљи у којој обавља делатност осигурала депозите а Народна банка Србије утврди и објави на својој интернет презентацији да је тај систем неповољнији за депонента од система осигурања депозита утврђеног овим законом.

Члан 4.

Агенција осигурава депозите до висине осигураног износа.

За обавезе из става 1. овог члана јемчи Република Србија.

Члан 5.

Агенција и Народна банка Србије закључују споразум о сарадњи којим се уређују сарадња и размена информација и података у вези с банкама и осигурањем депозита.

Сарадња из става 1. овог члана обухвата нарочито размену информација и података и мишљења у вези с могућношћу да се над одређеном банком покрене поступак реструктурирања.

Народна банка Србије дужна је да благовремено обавести Агенцију о мерама у поступку контроле бонитета и законитости пословања банака предузетим услед погоршања финансијског стања банке, као и да јој достави на мишљење нацрт извештаја о тесту најмањих трошкова, у складу са законом којим се уређују банке.

Агенција и Народна банка Србије дужне су да чувају прибављене информације, односно податке из овог члана, као и да их користе само у сврхе за које су прибављени, у складу са одредбама закона којима се уређује тајност, односно поверљивост тих информација и података.

II. ФОНД ЗА ОСИГУРАЊЕ ДЕПОЗИТА

Члан 6.

Ради обезбеђења средстава за осигурање депозита Агенција образује и одржава фонд за осигурања депозита.

Фонд за осигурање депозита састоји се од:

- 1) премија које плаћају банке;
- 2) прихода од улагања средстава фонда за осигурање депозита;
- 3) средстава остварених наплатом потраживања Агенције из стечајне, односно ликвидационе масе банке по основу осигураних износа депозита;

4) средстава остварених у поступку реструктурирања банака, у складу са законом којим се уређују банке;

5) средстава обезбеђених задуживањем;

6) средстава из буџета Републике Србије;

7) других средстава, у складу са законом.

Средства фонда за осигурање депозита користе се за:

1) исплату осигураних износа у случају стечаја или ликвидације банке;

2) финансирање поступка реструктурирања банке, у обиму и под условима утврђеним законом којим се уређују банке;

3) покривање оперативних трошкова Агенције у вези с пословима који се односе на осигурање депозита, и то до износа утврђеног законом којим се уређује Агенција;

4) повраћај позајмљених средстава употребљених за намене из овог става.

Средства фонда за осигурање депозита не могу бити предмет извршења нити се на њима може успоставити залога.

Средства фонда за осигурање депозита и приходи остварени управљањем овим средствима не подлежу опорезивању.

Члан 7.

Агенција је дужна да новчана средства фонда за осигурање депозита држи на посебном депозитном рачуну отвореном код Народне банке Србије.

Агенција динарска средства фонда за осигурање депозита, на основу одлуке Управног одбора, улаже у дужничке хартије од вредности које издаје Република Србија или Народна банка Србије.

На основу одлуке Управног одбора Агенције и уговора закљученог са Агенцијом и по налогу Агенције, Народна банка Србије, у своје име а за рачун Агенције, девизна средства фонда за осигурање депозита улаже у стране хартије од вредности или их полаже као депозит код страних банака, у складу с политиком управљања девизним резервама.

Средства фонда за осигурање депозита улажу се на начин којим се умањује ризик, одржава ликвидност овог фонда и остварују одговарајући приходи.

III. ПРЕМИЈЕ ОСИГУРАЊА

Члан 8.

Банка је дужна да Агенцији плаћа премију за осигурање депозита (у даљем тексту: премија), на начин и у роковима које пропише Агенција.

Банка је дужна да Агенцији доставља месечне извештаје о укупним и осигураним депозитима, као и друге податке који Агенцији могу бити потребни за обављање њених законом утврђених послова, на начин и у роковима које пропише Агенција.

Агенција или лице које поступа у име и за рачун Агенције може извршити непосредни увид у документацију банке, ради провере тачности достављених извештаја и података из става 2. овог члана.

Банка је дужна да овлашћеним лицима из става 3. овог члана омогући увид у документацију за коју Агенција оцени да је релевантна за проверу тачности достављених извештаја и података из става 2. овог члана, и да сарађује с њима.

Члан 9.

Банка је дужна да плаћа премију од дана уписа у Регистар привредних субјеката до дана доношења решења Народне банке Србије о одузимању дозволе за рад тој банци.

Члан 10.

Банка је дужна да плаћа почетну премију, редовну премију и ванредну премију.

Члан 11.

Банка је дужна да почетну премију плати у року од 45 дана од дана уписа у Регистар привредних субјеката.

Почетна премија износи 0,3% новчаног дела минималног оснивачког капитала банке.

Члан 12.

Агенција утврђује стопу редовне премије за наредну годину најкасније до 30. септембра текуће године, узимајући у обзир стање у банкарском и укупном финансијском систему Републике Србије, степен ризика коме је изложен, као и однос укупне висине расположивих средстава фонда за осигурање депозита и процењеног износа потребног за исплату осигураних износа у случају истовременог стечаја или ликвидације три банке средње величине.

Стопа редовне премије износи највише 0,2% у односу на укупне осигуране депозите банака.

Редовну премију Агенција обрачунава и наплаћује тромесечно, на основу просечног стања укупних осигураних депозита у банци у претходном тромесечју које се утврђује на основу извештаја банке о укупним и осигураним депозитима из члана 8. став 2. овог закона, у висини стопе редовне премије из става 2. овог члана, на утврђени износ укупних осигураних депозита у банци.

Агенција за динарске депозите тромесечну премију обрачунава и наплаћује у динарима, а за девизне депозите у еврима – по курсу евра према одређеној валути који важи на дан обрачунавања ове премије (последњи дан тромесечја).

Агенција може обуставити обрачун и наплату тромесечне премије ако средства у фонда за осигурање депозита достигну 5% укупног износа осигураних депозита.

Члан 13.

Изузетно од члана 12. став 2. овог закона, Агенција може наплаћивати различите врте и висину редовне премије у зависности од степена ризичности пословања поједине банке (диференцирана премија), на основу одлуке Управног одбора Агенције.

Управни одбор Агенције прописује, уз претходну сагласност Народне банке Србије, метод који ће се користити за обрачун премије из става 1. овог члана.

Члан 14.

Ако средства фонда за осигурање депозита нису довољна за исплату осигураних износа или за друге намене утврђене у члану 6. овог закона, допунска средства обезбеђују се наплатом ванредне премије, на основу одлуке Агенције.

Збир стопа ванредних премија у току једне године износи највише 0,4%.

Агенција ванредну премију обрачунава и наплаћује на основу последњег утврђеног просечног стања укупних осигураних депозита из члана 13. став 3. овог закона, на начин утврђен у ставу 4. тог члана.

Члан 15.

Ако Агенција процени да средства фонда неће бити довољна за исплату осигураних износа или за друге намене утврђене у члану 6. овог закона, допунска средства Агенција обезбеђује:

- 1) из буџета Републике Србије;
- 2) задуживањем Агенције у земљи и иностранству уз гаранцију Републике Србије;
- 3) издавањем дужничких хартија од вредности уз гаранцију Републике Србије;
- 4) из других извора средстава које је за ову намену обезбедила Република Србија.

Одлуку о обезбеђењу средстава из става 1. овог члана доноси Влада на захтев Агенције, уз претходно прибављено позитивно мишљење министарства надлежног за послове финансија.

IV. ИСПЛАТА ОСИГУРАНИХ ИЗНОСА

Члан 16.

Агенција је дужна да изврши исплату осигураног износа у случају покретања поступка стечаја или ликвидације банке који је регулисан законом којим се уређује стечај и ликвидација банака.

Члан 17.

Банка је дужна да у сваком тренутку Агенцији достави или на други начин учини доступним податке о депонентима и њиховим депозитима.

На основу података из става 1. овог члана, Агенција утврђује висину осигураног износа по депоненту, и то на основу салда (стања) свих депозита тог депонента у банци на дан покретања поступка стечаја, односно ликвидације над банком, укључујући и припадајућу уговорену камату обрачунату до тог дана.

Агенција у најкраћем року, на основу спроведеног јавног тендера доноси одлуку о томе која ће банка у име и за рачун Агенције исплаћивати осигуране износе и с том банком закључује уговор.

На поступак избора банке из става 3. овог члана не примењује се закон којим се уређују јавне набавке.

Агенција је дужна да, у року од три дана од дана доношења решења надлежног суда о покретању поступка стечаја или ликвидације банке, преко средстава јавног информисања и на својој интернет презентацији, обавести депоненте о њиховим правима и обавезама, датуму започињања исплате осигураних износа, банци из става 3. овог члана и месту исплате осигураних износа и да исплату осигураних износа почне у року од седам дана од дана доношења решења из овог става.

Члан 18.

Депонент банке над којом је покренут поступак стечаја или ликвидације подноси Агенцији захтев за исплату осигураног износа, уз који прилаже исправу којом доказује основаност потраживања (уговор о новчаном депозиту, о штедном улогу, о банкарском текућем рачуну, штедна књижица, решење о наслеђивању и др.).

Захтев из става 1. овог члана не може се поднети после истека три године од дана доношења решења надлежног суда о покретању поступка стечаја или ликвидације над банком. Агенција је дужна да исплати осигурани износ у року од 30 дана од дана подношења захтева из става 1. овог члана.

Агенција за динарске депозите осигурани износ исплаћује у динарима, а за девизне депозите у еврима – по курсу евра према одређеној валути израчунатом на основу средњег званичног курса динара према евр и средњег званичног курса динара према тој валути који важи на дан покретања поступка стечаја, односно ликвидације над банком.

Ако депонент има депозите и у динарима и у девизама, Агенција исплаћује осигурани износ пропорционално према валутној структури укупних депозита депонента у банци у динарима и у еврима.

Депонент који није сагласан са обрачуном висине осигураног износа, може се обратити Агенцији писменим захтевом за преиспитивањем утврђеног осигураног износа.

Агенција ближе уређује начин и рок подношења захтева из става 7. овог члана и поступање Агенције по том захтеву.

Члан 19.

Потраживања депонената по основу осигураних депозита преносе се на Агенцију.

Потраживања из става 1. овог члана Агенција намирује из стечајне, односно ликвидационе масе, у складу са законом којим се уређује стечај, односно ликвидација банака.

Депоненти чија потраживања према банци премашују осигурани износ, разлику између потраживања и тог износа намирују у стечајном, односно ликвидационом поступку.

Члан 20.

Банка је дужна да депонентима и заинтересованим лицима пружи информације о осигурању депозита утврђеном овим законом, а посебно информације о висини и начину исплате осигураног износа.

Информације из става 1. овог члана морају бити разумљиве и доступне у писменој форми. Информације из става 1. овог члана банка не може употребљавати у рекламне сврхе, нити на начин који угрожава стабилност банкарског система и поверење депонената.

Начин пружања и садржину информација из става 1. овог члана Агенција уређује посебним прописом.

V. ИЗВЕШТАЈИ АГЕНЦИЈЕ

Члан 21.

Агенција је дужна да води одвојене пословне књиге и финансијске извештаје фонда за осигурање депозита и да ове податке учини доступним интерним и спољним ревизорима. Агенција је дужна да у оквиру ревизије свог годишњег рачуна обезбеди и ревизију извештаја из става 1. овог члана.

Извештај о раду Агенције за претходну годину садржи и детаљан извештај који се односи на фонд за осигурање депозита.

Члан 22.

Ако банка благовремено не испуни обавезе које су прописане овим законом или актом Агенције донесеним на основу овог закона, Агенција о томе обавештава Народну банку Србије, која предузима одговарајуће мере, у складу са законом.

VI. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 23.

Новчаном казном од 100.000 до 2.000.000 динара казниће се за прекршај банка:

- 1) ако не плаћа премију на начин и у роковима које пропише Агенција (члан 8. став 1);
- 2) ако не доставља месечне извештаје о укупним и осигураним депозитима или друге податке који Агенцији могу бити потребни за обављање њених законом утврђених послова, на начин и у роковима које пропише Агенција (члан 8. став 2);
- 3) ако овлашћеним лицима Агенције не омогући непосредан увид у документацију банке, ради провере тачности достављених извештаја и података из члана 8. став 2. овог закона или не сарађује с тим лицима (члан 8. став 4);
- 4) ако депонентима и заинтересованим лицима не пружи информације о осигурању депозита утврђене овим законом, у складу с прописом Агенције (члан 20. став 1);
- 5) ако информације о осигурању депозита утврђене овим законом употребљава у рекламне сврхе на начин који угрожава стабилност банкарског система и поверење депонената (члан 20. став 3).

За радње из става 2. овог члана казниће се за прекршај и одговорно лице у банци новчаном казном од 50.000 до 500.000 динара.

VII. ПРЕЛАЗНА И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 24.

Агенција утврђује стопу редовне премије из овог закона коју ће банке плаћати до 1. јануара 2025. године тако да обезбеди да у фонду за осигурање депозита на тај дан буде довољно средстава за исплату осигураних износа у случају истовременог стечаја или ликвидације три банке средње величине.

Члан 25.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о осигурању депозита („Службени гласник Републике Србије”, 61/2005, 116/2008 и 91/2010).

Члан 26.

Овај закон објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије” и ступа на снагу осмог дана од дана објављивања.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I. УСТАВНИ ОСНОВ

Уставни основ за доношење Закона о осигурању депозита садржан је у члану 97. тачка 6. Устава Републике Србије, којим је утврђено да Република Србија, између осталог, уређује и обезбеђује монетарни и банкарски систем.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Осигурање депозита је, уз контролу пословања банака, основни механизам заштите депозита и очувања финансијске стабилности у Републици Србији. Имајући у виду чињеницу да одсуство финансијске стабилности може имати веома изражене негативне ефекте на кредитирање и привредни раст, неопходно је успоставити ефикасан систем осигурања депозита. Неки од основних принципа ефикасног система осигурања депозита које су, у јулу 2008. године, заједно објавили Базелски комитет за супервизију банака и Међународна асоцијација осигуравача депозита јесу прецизирање обавеза према депонентима, ограничавање дискреционог одлучивања у систему осигурања депозита, промоција поверења јавности у финансијски систем, као и умањење трошкова решавања проблема несолвентних банака.

Са друге стране посматрано, систем осигурања депозита може изазвати морални хазард који подразумева смањену опрезност депонента приликом одабира банке у коју ће депоновати своја средства и давање непропорционално великог значаја висини понуђене каматне стопе у односу на одрживост пословања банке.

Средства Фонда за осигурање депозита (у даљем тексту: Фонд) су, већ након решавања проблема несолвентности Пољопривредне банке Агробанке а.д. Београд, односно Нове Агробанке а.д. Београд окотбра 2012. године, потрошена и то у знатној мери на исплату депозита који су проглашена осигураним на основу члана 4. Закона о осигурању депозита („Службени гласник РС”, бр. 61/05, 116/08 и 91/10).

Полазећи од наведеног, јасно је да постојећи систем осигурања депозита није ефикасан и да је неопходно донети нови закон којим ће се другачије успоставити систем осигурања депозита, његово финансирање, али и онемогућити ненаменску употребу средстава Фонда.

Законом о буџету Републике Србије за 2014. годину („Службени гласник РС”, бр. 110/2013 и 116/2014) предвиђена је гаранција Републике Србије за Европску банку за обнову и развој (у даљем тексту: ЕБРД), ради обезбеђивања „*stand-by*” линије за потребе финансирања Фонда, у износу до ЕУР 200.000.000. Поред тога, истим Законом предвиђено је да Република Србија одобри кредит са Међународном банком за обнову и развој (у даљем тексту: ИБРД), за потребе финансирања Фонда, у износу од ЕУР 145.300.000. Коначно, у склопу припреме за преговоре са Међународним монетарним фондом (у даљем тексту: ММФ) о „*stand-by*“ аранжману, вођени су преговори са техничком мисијом ММФ-а о изменама Закона о банкама, Закона о Народној банци Србије, Закона о Агенцији за осигурање депозита, Закона о стечају и ликвидацији банака и друштава за осигурање, као и Закона о осигурању депозита. Циљ преговора са техничком мисијом ММФ-а било је унапређење механизма решавања проблема несолвентних банака.

На основу вођених преговора договорене су, између осталог, промене система осигурања депозита и његовог финансирања, а које су саставни део овог предложеног Нацрта закона о осигурању депозита.

Предложеним Нацртом закон о осигурању депозита ограничеће се употреба средстава акумулираних у Фонду, којим управља Агенција за осигурање депозита (у даљем тексту: Агенција) само до износа осигураних депозита, уз приоритет приликом намирења у поступку стечаја над банком или за финансирање реструктурирања банке и то уколико депоненти чији су депозити осигурани сnose губитке применом неког од инструмента реструктурирања. За финансирање реструктурирања банке не може се користити више од 50% циљаног износа акумулираних средстава у Фонду, чиме се на тај начин обезбеђује да средства Фонда буду расположива искључиво за намирење осигураних депозита.

Финансирање Фонда ће бити обезбеђено уплатом премије осигурања депозита од стране банака. Уколико за потребе исплате осигураних депозита нема довољно средстава у Фонду, недостајући износ се може позајмити од Републике Србије или других поверилаца, а предвиђена је и могућност повећања премије осигурања депозита ради попуне Фонда.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

У члану 1. наводи се да се овим законом уређује осигурање депозита физичких лица, предузетника, микро, малих и средњих правних лица код банака, ради заштите депозита тих лица у случају стечаја или ликвидације банке и очувања стабилности финансијског система.

У члану 2. дато је значење појединих појмова у смислу овог закона. Осигурани износ је износ осигураног депозита до 50.000 евра.

У члану 3. је дат обухват депозита који су предмет обавезног осигурања депозита. Агенција осигурава депозите физичких лица, предузетника, микро, малих и средњих правних лица.

У члану 4. је наведено да Агенција осигурава депозите до висине осигураног износа за шта јемчи Република Србија.

У члану 5. је регулисана сарадња Агенције и Народне банке Србије (у даљем тексту: НБС) и размена информација у вези са банкама и осигураним депозитима, чиме се имплементира један од основних принципа ефикасног система осигурања депозита. У другом ставу се наводи да сарадња нарочито обухвата размену података и мишљења у вези с могућношћу да се над одређеном банком покрене поступак реструктурирања. У трећем ставу наведено је да је НБС дужна да благовремено обавести Агенцију о мерама у поступку контроле бонитета и законитости пословања банака предузетим услед погоршања финансијског стања банке, као и да јој достави на мишљење нацрт извештаја о тесту најмањих трошкова, у складу са законом којим се уређују банке.

У члану 6. се наводи да Агенција, ради обезбеђења средстава за осигурање депозита, образује и одржава Фонд који се, између осталог, састоји од: премија које плаћају банке, средстава насталих по основу наплате потраживања од стечајне односно ликвидационе масе банке по основу осигураних депозита, задуживања из буџета Републике Србије. У другом ставу се наводи да се средства Фонда користе за: исплату осигураних износа у случају стечаја или ликвидације банке, финансирање поступка реструктурирања банке сходно закону којим се уређују банке, покривање оперативних трошкова Агенције у вези с пословима који се односе на осигурање депозита и то до износа утврђеног законом којим се уређује Агенција као и повраћај позајмљених средстава употребљених за намене из овог става. Средства Фонда и приходи остварени управљањем овим средствима не подлежу опорезивању.

У члану 7. уређује се инвестициона политика Фонда, којом се налаже да се динарска средства улажу у дужничке хартије од вредности које издаје Република Србија или НБС, док девизним средствима управља НБС, у складу са политиком управљања девизним резервама. Циљ улагања је умањење ризика и одржавање ликвидности уз одговарајуће приходе.

У члану 8. ближе се уређују обавеза, извештавање и плаћање премије осигурања.

У члану 9. прописује се обавеза плаћања премије осигурања од дана уписа у регистар привредних субјеката до дана одузимања дозволе за рад од стране НБС.

У члану 10. утврђују се три могуће врсте премије: почетна, редовна и ванредна премија.

У члану 11. одређена је почетна премија у износу од 0,3% новчаног дела минималног оснивачког капитала.

У члану 12. наводи се да Агенција одређује редовну премију на основу стања у финансијском систему, ризика којима је изложен и могућим износом исплате осигураних депозита. Редовна премија може бити одређена у износу до 0,2% у односу на укупне осигуране депозите. Премија се плаћа квартално. Агенција може престати да наплаћује премију када средства Фонда достигну 5% укупног износа осигураних депозита.

У члану 13. даје се могућност наплате премије на основу ризичности пословања банке. Метод обрачуна премије на основу ризика прописује управни одбор Агенције уз претходну сагласност НБС.

У члану 14. даје се могућност наплате ванредне премије осигурања у износу до 0,4% укупно осигураних депозита, у случају када средства Фонда нису довољна за исплату целокупног износа осигураних депозита.

У члану 15. наводи се да Агенција може, ради исплате осигураних депозита, уколико нема довољно средстава у Фонду, допунска средства обезбедити из: буџета Републике Србије, задуживањем у земљи и иностранству уз гаранцију Републике Србије, издавањем дужничких хартија од вредности уз гаранцију Републике Србије и из других извора које је обезбедила Република Србија за ову намену. Одлуку о обезбеђивању допунских средстава доноси Влада, на предлог Агенције, уз претходно прибављено мишљење Министарства финансија.

Чланом 16. одређено је да Агенција исплаћује осигурани износ у случају покретања стечаја или ликвидације банке.

У члану 17. ближе је одређен поступак исплате осигураних депозита. Банка исплатилац осигураних депозита одређује се на основу јавног тендера који расписује Агенција, али без примене закона којим се уређују јавне набавке. Информацију о исплати Агенција објављује најкасније три дана након покретања стечаја или ликвидације банке, а започиње најкасније седам дана након покретања стечаја или ликвидације.

У члану 18. ближе се уређује поступак исплате осигураних депозита.

У члану 19. одређено је да се потраживања депонената по основу осигураних депозита преносе на Агенцију, а та потраживања Агенција намирује из стечајне односно ликвидационе масе. Износ потраживања који премашује осигурани износ намирује се у стечајном односно ликвидационом поступку.

Чланом 20. уређене су обавезе Агенције у погледу обавештавања депонената о осигурању депозита.

У члану 21. утврђене су обавезе Агенције у погледу извештавања и ревизије извештаја Фонда.

Чланом 22. утврђена је обавеза Агенције да, уколико банка не испуњава обавезе прописане овим законом, о томе обавести НБС, која на основу тога предузима одговарајуће мере.

Чланом 23. дефинисане су казнене одредбе.

Прелазне и завршне одредбе

Чланом 24. одређена је обавеза Агенције да утврђује редовну премију осигурања коју ће банке плаћати до 1. јануара 2025. године, тако да обезбеди исплату осигураних депозита у случају истовременог стечаја или ликвидације три банке средње величине.

IV. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ПОТРЕБНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ОВОГ ЗАКОНА

За потребе спровођења овог закона није потребно обезбедити средства у буџету Републике Србије.

V. АНАЛИЗА ЕФЕКТА

У изради овог закона узета су у обзир искуства у примени постојећег Закона о осигурању депозита, упоредна правна решења, искуства стручњака у области коју регулише закон (стручњаци из домаћих институција, банака и међународних финансијских организација).

1. Одређивање проблема које Закон треба да реши

Постојећи Закон о осигурању депозита омогућава повећање осигураног износа и/или проширење круга депонената чији се депозити могу сматрати осигураним. Коришћењем обе ове могућности истовремено, у поступку решавања проблема несолвентних банака, дошло је до потпуног искоришћења средстава у Фонду. Због потребе даљег очувања поверења депонената и финансијске стабилности, Република Србија је била приморана да изврши поуну Фонда из кредита ИБРД, као и да обезбеди кредитну линију ЕБРД, уз гаранцију Републике Србије.

2. Циљеви који се доношењем Закон постижу

Законом о осигурању депозита прецизно се уређује осигурање депозита, могућност и максимални износ средстава која се могу користити из Фонда у случају стечаја, односно ликвидације банака, реструктурирања банака, као и покривање оперативних трошкова Агенције, као и повраћај позајмљених средстава за горе наведене намене. Утврђен је прецизан квантитативни циљ у смислу процентуалног износа средстава у Фонду, у односу на укупне осигуране депозите, и то у износу од 5%, који се мора достићи у периоду од десет година. На овај начин ће се спречити потенцијалне злоупотребе Фонда кроз дискреционо одлучивање о повећању осигураног износа или проширењу круга депонената чији се депозити сматрају осигураним. Систем осигурања депозита постаће ефикасан, у складу са најбољом међународном праксом, чиме ће се осигурати поверење депонената и ојачати финансијска стабилност у Републици Србији. Додатно, измене Закона о банкама којима ће се увести нови инструменти реструктурирања банака, уз прецизно одређење употребе средстава Фонда, свешће потребу коришћења буџетских средстава или дужничких хартија од вредности Републике Србије на минимум и тиме допринети стабилизацији јавног дуга.

3. Друге могућности за решавање проблема

С обзиром на обухват потребних измена у овом закону као и потреба проистеклих из других закона који се истовремено мењају не постоје друге могућности за решавање ових проблема.

4. Зашто је доношење Закона најбоље за решење проблема

С обзиром на чињеницу да је материја осигурања депозита и до сада уређивана законом, најбоље решење за поменуте проблеме јесте доношење Закона.

5. На кога ће и како утицати предложена решења

Предложена решења ће утицати на:

а) депоненте чији су депозити осигурани, а који ће стећи више поверења у сигурност својих депозита;

б) депоненте чији депозити нису осигурани, а који више неће моћи да рачунају на апсолутну сигурност депозита проистеклу из повећања износа осигурања и проширења обухвата депонената, због чега би могли повећати притисак на банке чије пословање сматрају слабо одрживим;

в) банке, које ће, са једне стране, убирати корист од повећаног поверења депонената чији су депозити осигурани, али ће, са друге стране, трпети притисак од стране неосигураних депонената;

г) НБС, која ће морати интензивније да прати кретање депозита унутар банкарског система и да, по потреби, користи расположиве мере како би потенцијално угрожене банке испуњавале регулаторне захтеве у погледу ликвидности;

д) Министарство финансија, које ће и даље јемчити за целокупан износ осигураних депозита и

ђ) Агенцију, која више неће смети да обезбеђује финансијску подршку банци, у складу са одредбама Закона о Агенцији.

6. Трошкови које ће примена Закона произвести код грађана и привреде, посебно код малих и средњих предузећа

С обзиром на то да ће се повећати степен заштите осигураних депозита, грађани, предузетници, микро, мала и средња предузећа неће трпети трошкове примене Закона. Са друге стране, неосигурани депоненти, биће приморани да опрезно депонују своја средства и тиме ће бити изложени ограниченом расту трошкова пословања, док би у противном били изложени значајним губицима уколико се излажу прекомерном ризику и депонују своја средства код банака које не послују одрживо.

7. Да ли позитивни ефекти оправдавају трошкове

С обзиром да ће се ограничити такозвани морални хазард депонената као и спречити могућност коришћења средстава Фонда за повећање износа осигураног депозита или проширење

круга осигураних депонената, што је све довело до потпуног искоришћења средстава у Фонду, значајно ће се смањити директни трошкови у случају исплате осигураних депозита али и индиректни, негативни екстерни ефекти моралног хазарда депонената. Такви позитивни ефекти значајно оправдавају поменуте трошкове али не постоје елементи за прецизне прорачуне тих ефеката.

8. Да ли акт стимулише појаву нових привредних субјеката на тржишту и тржишну конкуренцију

Нацрт закона односи се на постојеће банке на тржишту и не стимулише појаву нових привредних субјеката.

9. Да ли су заинтересоване стране имале прилику да изнесу своје ставове

Министарство финансија организоваће јавну расправу ради давања примедба, сугестија и коментара. Радна група размотрила је све пристигле коментаре, могућност њихове интеграције у Нацрт закона и интегрисала их где је то било оправдано и могуће.